

Det tyska Vänsterpartiet har hållit sig första kongress

Die Linke / Vänsterpartiet har hållit sin första kongress, sen det tidigare mestadels östtyska Partei des Demokratischen Sozialismus (PDS) och det västtyska Wahlalternative Arbeit und soziale Gerechtigkeit (WASG) fusionerade härom året. Några överraskningar gav inte kongressen i Cottbus.

Lothar Bisky från det tidigare PDS och Oskar Lafontaine från WASG blev som förväntat den ”nya” ledningen. Det förekom dock en strid om de fyra andre ordförandeskapen. Tre avgående andre-ordföranden återvaldes¹ men den fjärde Katarina Schubert, från det tidigare PDS, ställde inte upp utifrån oenighet med Oskar Lafontaines radikala inriktning. Hon anklagar honom för att ”fjärma sig från realiteterna”.

Sarah Wagenknecht, en välkänd vänsterprofil, övervägde att ställa upp som kandidat men retirerade efter att ha utsatts för hårt tryck från Bisky och Lafontaine att avstå. Det blev istället Halina Wawzyniak som valdes. Hon företräder Vänsterpartiet i Berlin, som tillsammans med socialdemokraterna styr huvudstaden, och som i det senaste delstalsvalet gick bakåt pga sin ”realism” dvs åtstramningspolitik.² Wawzyniak beklagade sig på kongressen för att så få ger sitt stöd åt den berlinska ”realismen”. Något som fick sin ”bekräftelse” då ett hundratal företrädare för fackförbundet Ver.di (kommunal) kom och demonstrerade inför kongressen gentemot Berlins socialpolitik. Men å andra sidan fick Vänsterpartiet i Berlin gott stöd på kongressen för att staden utifrån trycket från partiet avstått att i förbundsrådet rösta för Lissabonfördraget.

Sarah Wagenknecht fick senare med 70,5 procent det högsta röstantalet bland alla kvinnliga kandidater till partistyrelsen.³

Programmet

För programdiskussionen fanns enbart två timmar avsatt. Debatten försköts till ett senare tillfälle. För det existerar en gryende motsättning mellan Oskar Lafontaine och hans radikala sociala och demokratiska målsättningar och majoriteten av det gamla PDS, som snabbast möjligast vill komma i regeringsställning. I sitt kongresstal hänvisade Lafontaine uttryckligen till misslyckandena i Italien och Frankrike och hamrade in att Vänsterpartiet måste ”gå mot tidsandan” och för sina egna idéer. Och han påpekade att de andra partierna många gånger tvingats att reagera på de förslag som Vänsterpartiet ställt som oppositionsparti.

Lafontaine underströk trippelbalansens, mellan Sozialdemokratische Partei Deutschlands SPD, miljöpartiet de Gröna och Christliche demokratische Union – Christlich-Soziale Union CDU-CSU, löntagarfientliga politik. Momshöjningen 2007 har inneburit att 205 miljarder kronor har överförts från konsumenterna till företagsvinster. Tyskland är idag inom OECD i täten vad gäller låga löner, dvs före USA. En av fyra löntagare förtjänar max 11 625 kr i månaden. Lönandelen av bruttonationalinkomsten (BNP) har sen 2000 fallit från 72 till 64 procent.

Det är mot denna bakgrund som Lafontaine förespråkar behovet av en radikal vänsterprofil. Han la till exempel i senaten fram ett förslag om att av företagens årliga vinster skulle hälften underställas löntagarnas kontroll. Det gav honom enbart huvudskakningar från de andra partierna, sa han.

¹ Katja Kipping (ex PDS, Sachsen), Ulrike Zerhau (ex WASG, Nordrhein- Westfalen) och Klaus Ernst (ex WASG, Bayern).

² Till dessa realiteter hör privatiseringar av de sociala lägenheterna. (Tyskland har inget bostadsbidragssystem utan särskilda sociala lägenheter med lägre hyra beräknat på hyresgästens inkomst). Och Berlins utträde ur kollektivavtals-systemet för att möjliggöra lägre löner för stadens tjänstemän.

³ Valet skedde enligt en särskild kvinnoandelsröstning.

Men också inom Vänsterpartiet är många oense med honom. De gamla ”realisterna” från PDS vill komma i regering. Sålunda höll Gregor Gysi ett uppmärksammat tal i anledning av Israels 60 årsdag och som kommentatorer anser som att han använde sig av den tyska skuld känslan för att komma åt Vänsterpartiets antimilitarism.⁴

Kongressen tog några beslut om kommande kampanjer. En plan om att närmare 500 miljarder kronor ska avsättas för ”offentliga investeringar i framtiden”, om att säkerställa pensionerna och om att de tyska trupperna dras tillbaka från Afganistan.

Partistatistik

Det tyska Vänsterpartiet har 73 500 medlemmar. Det är därmed det fjärde största partiet i Tyskland efter SPD, CDU och CSU. Den största avdelningen finns i Sachsen med 13 208 medlemmar. Den minsta finns i stadsdelstaten Bremen med 453 medlemmar. 39 procent av medlemmarna är kvinnor. Vid fusionen för ett år sen vann man 10 000 nya medlemmar, varav 7 000 avgått eller avlidit.

Av de 562 delegaterna i Cottbus kom 41 procent från de gamla västtyska delstaterna. Vänsterpartiet är således inget ”östtyskt” parti.

Vänsterpartiet har i de senaste delstatsvalen nått mellan 5,1 till 8,4 procent i fyra västtyska delstater och sitter nu i 10 delstatsparlament.

Med Vänsterpartiets uppkomst har Tyskland idag 5 partier på riksnivå dvs SPD, CDU-CSU, de Gröna, FDP och Vänsterpartiet. Inom socialdemokratin har det lett till en inre strid; endera bilda en vänstermajoritet tillsammans med vänsterpartiet eller på förbunds nivå utesluta alla koalitioner vari Vänsterpartiet ingår.

Frank Slegers

Översättning från nederländskan Per-Erik Wentus.

⁴ Jmf. med Gregor Gysis hållning i debatten med Ernest Mandel i: [Debatt: Har socialismen någon framtid](#)